

Informacija za medije

Dokumentacija o svim projektima
koji su finansirani iz Fonda za male projekte (FMP)
2006 - 2008

Uvod

Austrijsko-Crnogorsko Partnerstvo (AMP) se nalazi u Crnoj Gori; sa glavnom kancelarijom u Kolašinu i filijalama u Beranama i Podgorici.

Projekat je počeo 2004. godine i trajaće do 2009. godine, ali prve aktivnosti saradnje su inicirane i započete u 2001. godini. U to vrijeme Kolašin je bio jedini grad sa turističkom tradicijom u tom regionu. Političke i ekonomske promjene tokom 90-tih godina u zemljama bivše Jugoslavije su bile ogromne. Naročito u planinskom zaleđu Crne Gore, turizam koji se zasniva na prirodnom bogatstvu u Nacionalnom parku Biogradska gora ima odlične preduslove i jedna je od najrealnijih prilika za budući ekonomski razvoj. U 2004. godini projekat je morao praktično da krene od nule. Region projekta uključuje pet opština Andrijevicu, Berane, Bijelo Polje, Kolašin, Mojkovac i Nacionalni park Biogradska gora.

Naši ciljevi

Strategija predviđa **holistički, integrisani i strogo održivi pristup** turističkom razvoju u kojem su svi proizvodi i aktivnosti bazirani na autentičnim, tradicionalnim regionalnim resursima. Od prvog sastanka, sve aktivnosti su planirane i sprovedene sa regionalnim učesnicima u turizmu.

Ciljevi do 2009. godine su:

1. Osnivanje i jačanje Regionalne turističke organizacije (RTO): kreiranje turističkih programa, marketing i prepoznatljivost,
2. Dalji razvoj Nacionalnog parka Biogradska gora: kreiranje programa za posjetioce i rad na infrastrukturi,
3. Održivi lokalni i regionalni razvoj: kao dopuna regionalne turističke strategije,
4. Dalje razvijanje ljetnjih i zimskih sportskih aktivnosti
5. Projekat već sada služi kao najbolji praktični primjer i sada takođe obuhvata i aktivnosti u Nacionalnom parku Lovćen na jugu zemlje koje se odnose na kreiranje programa za posjetioce kao i izradu adekvatne turističke infrastrukture.

Implementacija projekta se vrši u pet oblasti od interesa:

- Regionalna turistička organizacija regiona Bjelasice i Komova/RTO
- Nacionalni parkovi Biogradska gora i Lovćen
- Lokalni održivi razvoj u pet opština regiona Bjelasice i Komova
- Regionalni održivi razvoj regiona Bjelasice i Komova
- Planinske turističke aktivnosti

Naše finansiranje 2004 – 2009

Projektni budžet (konsultacije, kancelarije, osoblje itd.)	1,700.000	Austrijska Vlada
Fond za male projekte	1,200.000	Austrijska Vlada
	500.000	Crnogorska Vlada
	100.000	Opštine, nacionalni parkovi
	15.000	Sponzorstva

Regionalna turistička organizacija Bjelasice i Komova - RTO

U junu 2006. godine pet opština regiona Bjelasice i Komova (Bijelo Polje, Berane, Andrijevica, Kolašin i Mojkovac) se složilo da osnuju Regionalnu turističku organizaciju Bjelasice i Komova (RTO). RTO se finansira iz godišnjih finansijskih doprinosa svih pet opština.

RTO marketinške aktivnosti

Logotip

U decembru 2006. godine počeo je process na izradi logotipa. Predstavnici svih pet opština, lokalne turističke organizacije i privatni predstavnici turističke privrede su učestvovali na 3 radionice. Do kraja marta 2007. godine usvojen je dizajn od strane Uprvanog odbora RTO-a koji će predstavljati region Bjelasice i Komova na najbolji mogući način. Namjera RTO i Austrijsko-Crnogorskog partnerstva nije da logo koriste samo za potrebe RTO aktivnosti već i za potrebe promocije na primjer regionalnih proizvoda. Radi promocije RTO na međunarodnim turističkim sajmovima proizvedene su majice, naljepnice, zastavice za stolove kao i drugi promotivni material.

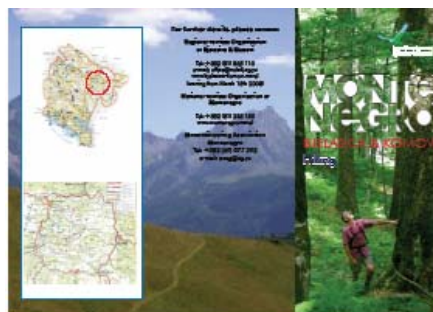
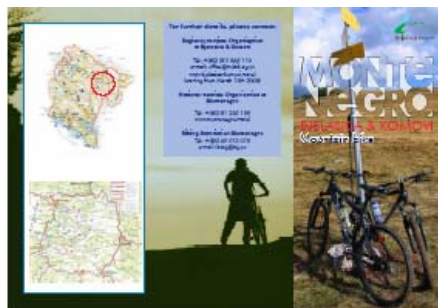

Internet stranica – www.rtokb.cg.yu

Za aktivnosti internet marketinga potrebna je internet stranica. Proces dizajniranja i implementacije dvojezične (srpsko/engleske) internet stranice će početi u maju 2009. godine.

Međunarodni/domaći turistički sajmovi

Učešće na nekim turističkim sajmovima je zaista važno kada je u pitanju specijalno turističko tržište za planinarenje i biciklizam, kao što su sajmovi u Beču, Pragu, Beogradu, Novom Sadu i domaći sajmovi kao sajam u Budvi.

Podrška Lokalnim turističkim organizacijama

Lokalne turističke organizacije dobijaju podršku kupovinom osnovne opreme koja im je potrebna za obavljanje svojih djelatnosti, kao što su kompjuteri, štampači, fotoaparati itd.

Sve ove marketing aktivnosti podržane su sa 41.000 Eura

Promotivne aktivnosti

Regionalne informativne brošure i lifleti

Neophodno je u marketinške svrhe i radi ispravnog informisanja posjetilaca o različitim ponudama obezbijediti kompletan set brošura i lifleta.

Brošura za smještaj

Brošura za smještaj pruža pregled svih raspoloživih smještajnih kapaciteta u regionu Bjelasice i Komova uključujući opštine Plav i Rožaje. Brošura je raspoloživa na Crnogorskom i Engleskom jeziku u svim turističkim kancelarijama u regionu.

Štampanje planinarskog vodiča

Ovo vodič je napravio gospodin Marcus Stoeckl, i štampan je u četiri jezičke varijante - crnogorski, engleski, njemački i francuski - u tiražu od 5.000 primjeraka.

Sve ove aktivnosti finansirane su sa 22.200 Eura iz Fonda za Male Projekte i 4.500 Euro od reklama

Sportske aktivnosti koje su u trendu

Radionica o razvoju ljetnjih sportskih aktivnosti koje su u trendu održana je početkom juna 2007. godine. Radionica je bila vrlo dobro posjećena od strane turoperatora, lokalnih turističkih organizacija, NVO-a i predstavnika opština. Kao rezultat toga počele su projektne aktivnosti na razvijanju mountain biking-a i kajakašenja.

Kupljeno je 40 mountain bicikala koja su poklonjena opštinama i lokalnim turističkim organizacijama da bi ih iznajmljivali; određene su trase za mountain bikeing i biće markirane i na njima postavljena signalizacija u proljeće 2008. godine; napravljen je promotivni liflet o mountain biking-u. Takođe je dalje razvijeno i kajakašenje, napravljena je brošura, a pristupne tačke rijekama će biti obilježene u proljeće 2008. godine.

U saradnji sa CHF-om 20 predstavnika iz turističke branše, medija i privatnog biznis sektora bilo je na petodnevnom studijskom putovanju u Sloveniji i Austriji početkom Juna 2008. godine. Cilj je bio pružiti dodatne impulse radi kreiranja konkurentnih turističkih ponuda u segmentu sportova koji su sada u trendu.

Sve sportske aktivnosti koje su u trendu podržane su sa 55.300 Eura iz Fonda za Male projekte i sa 10.000 Eura od CHF-a.

Razvijanje "soft" zimskih sportskih aktivnosti

Ovaj projekat uključuje dalji razvoj nordijskog skijanja, hodanja na krpljama po snijegu i alpinistički ski-touring, koji uključuje i procjene, aktivnosti obuke, kupovinu opreme i marketinške aktivnosti.

Rezultati razvoja laganih zimskih aktivnosti 2006 - 2009 biće prezentiran tokom tri događaja u cilju predstavljanja onoga šta može biti postignuto (licencirani vodiči, iznajmljivanje opreme, ponuda vođenih tura, folderi) i da se pokažu potencijali hodanja na krpljama a sve u skladu sa internacionalnim trendovima. Ov događaji organizovani su u saradnji sa Ministarstvom Turizma, Nacionalne i lokalne turističke organizacije i planinarskih klubova.

Projekat je finansiran sa 28.500 Eura iz Fonda za male projekte i sa 10.000 eura koje je obezbijedilo Austrijsko Vijeće gradova.

Enterijer i tehnička oprema za prostorije RTO

Iz Fonda za male projekte je podržana izgradnja zgrade RTO kao kuće, zgrade koje troši malo energije u periodu od 2004 - 2006. godine. U drugoj fazi kupovina inventara za enterijer - koji su dijelom proizveli lokalni stolari - i tehničke opreme je finansirana iz Fonda za male projekte. Takođe je uključena i jedna specifična investicija i potreba za posebnim prozorima kao i arhitektonski dizajn dvorišta zgrade.

Ukupna podrška u drugoj fazi je iznosila 37.000 eura.

Nacionalni parkovi

Nacionalni park Biogradska gora je jedna od najstarijih prašuma u Evropi i najstarijih zaštićenih zona na svijetu. Centralni dio nacionalnog parka čini najveće od sedam glečerskih jezera - Biogradsko jezero. Sve do sada, nacionalnim parkom se upravljalo sa stanovišta čistog izričitog naučnog pristupa koji je bio posvećen ideji zaštite i očuvanja. Malo je pažnje posvećivano aspektima edukacije i rekreacije šire ciljne grupe ili upotrebi nacionalnog parka kao atraktivne turističke lokacije.

Tokom prve faze programa partnerstva (2004 - 2006), urađene su prve veoma važne aktivnosti u oblasti infrastrukture da bi se povećala privlačnost parka, kao što su: postavljanje signalizacije na ulazu, izgradnja suvenirnice, rekonstrukcija mosta preko riječne delte i platforme na ulazu, kao i hitni radovi opravke na takozvanoj lovačkoj kući.

Naglasak u drugoj fazi (2006 - 2009) je stavljen na daljem poboljšanju infrastrukture Nacionalnog parka Biogradska gora. Neka od radnih iskustava sa projekta će biti takođe prenesena na nacionalni park Lovćen kako bi se u njemu osnažio program za posjetioce i ponuda. Uopšte, takođe programi obuke, informacije za posjetioce (liflet i mape) i konsultacije za kreiranje edukativnih staza su urađene u svim nacionalnim parkovima u Crnoj Gori.

Nacionalni Park Biogradska Gora

Projekti za poboljšanje infrastrukture

Info centar

Takozvana "lovačka kuća" će biti rekonstruisana i pretvorena u info centar nacionalnog parka. Centar će imati kancelarije za administraciju nacionalnog parka i salu za izložbe i seminare

Kuća za čuvare u Nacionalnom parku

Mala drvena koliba će biti potpuno renovirana i adaptirana u udobnu rekreativnu prostoriju za čuvare nacionalnog parka.

Renoviranje bungalova

Bungalovi su jedan od najvažnijih donosilaca prihoda nacionalnom parku. Kako nisu u dobrom stanju, biće izvedeni hitni radovi na renoviranju, kao što su pojačavanje nosećih betonskim stubovima na zemlji bungalova, postavljanje odgovarajuće izolacije, renoviranje podova u svim bungalovima i svih ograda na terasama bungalova i kupovina namještaja (police, sto i stolice, tepih).

Mrestilište

Nekadašnje mrestilište će biti renovirano i ponovo aktivirano za ponovno poribljavanje jezera mladom ribom ali i za proizvodnju mladi koju će prodavati i drugim nacionalnim parkovima. Mrestilište će takođe biti dio buduće edukativne staze oko jezera, na kojoj će se pokazivati kako se riba razmnožava.

Adaptacija suvenirnice

Prodavnica suvenira je pokazala veliki uspjeh u promociji nacionalnog parka i prodaji regionalnih proizvoda. Iskustva pokazuju da je prodavnica prilično mala i da nije najbolje adaptirana potrebama posjetilaca i turista. Prema tome manji radovi adaptacije bi trebali da poboljšaju situaciju u prodavnici suvenira.

Tematske edukativne staze

Oko Biogradskog jezera napravljena je tematska edukativna staza prirode sa različitim stanicama - stajalištima.

Osmatračnica

U 2004 -2006 iz Fonda za Male Projekte podržana je izgradnja osmatračnice. U maju 2009, toranjće biti otvoren za javno korišćenje.

Izgradnja kuće za čamce

Blizu jezera su ostaci nekadašnjeg restorana, koji je bio kamena kuća sagrađena na tradicionalan način. Podrum još uvijek postoji i može se koristiti kao kuća za skladištenje čamaca tokom zimskog perioda. Prema tome osnovni građevinski radovi bi trebali da obezbijede objekat kao prostor za skladištenje čamaca.

Kupovina opreme

Za potrebe nacionalnog parka su kupljene motorne sanke kako bi park mogao da ispunjava svoje vanjske obaveze i tokom zime.

Razvijanje novih turističkih i edukativnih ponuda

Elaboriranje programa za školsku djecu i programa za posjetioce

Zajedno sa nastavnikom i čuvarom nacionalnog parka detaljno je razrađen edukativni program za školsku djecu i posjetioce i testiran je na dva odeljenja u junu 2007. godine. Takođe je napravljen kratak film i brošura, koji će biti poslani na adrese skoro 100 škola u Crnoj Gori.

Lifleti

Biće štampani lifleti u kojima se nude aranžmani (kao što su noćenje u bungalovu kombinovano sa vodenom turom kroz Nacionalni park).

Promotivni film

Zeleni Crne Gore pripremaju promotivni film koji će pokazati Nacionalni Park Biogradska Gora tokom sva četiri godišnja doba.

Nacionalni park Lovćen

Poboljšanje infrastrukture

Tematske staze/Šetnja u prirodi

One interactive, themed trails has been developed and built as an "Educational Park" for smaller children close to the Information Centre and nearby forest.

Razvijena je jedna interaktivne tematske staze, jedna za mlađu djecu u "Edukativnom parku" u blizini Infocentra i šume.

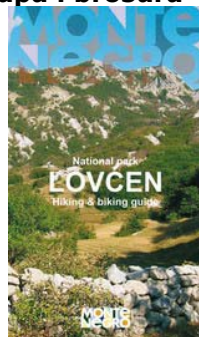
Kupovina opreme

Basic equipment for the National Park management has been purchased including a stove for the Information Centre, a 4X4 vehicle, a snowmobile and a camera.

Razvijanje novih turističkih i edukativnih ponuda

Planinarska mapa i brošura

Planinarska mapa i planinarski i biciklistički vodič za region planine Lovćen su urađeni i publikovani na četiri jezika.

Razvijanje programa za škole i posjetioce

U Nacionalnom parku Lovćen će takođe biti razvijen adekvatan program za školsku djecu i posjetioce. Početkom sljedeće sezone, programi za školsku djecu i individualne posjetioce će postati važan element u ponudi nacionalnog parka.

Nacionalni Parkovi Crne Gore

Tematska staza/Šetnja kroz prirodu NP Skadarsko jezero

Podržali smo nacionalni park Skadarsko jezero konsultacijama i fondovima radi osnivanja sopstvenih tematskih staza. Sada su završeni stolarski radovi, stanice, table i mala osmatračnica za djecu je postavljena.

Obuka za čuvare nacionalnih parkova

U periodu od 17- 21. juna 2007. godine održan je seminar "podsjećanja" za čuvare koji su pohađali trening 2005. i 2006. godine.

Kako uprave nacionalnih parkova prepoznaju sve veći i veći značaj edukativnih programa u nacionalnim parkovima, u sljedećim godinama će se potreba za obukama povećati.

Studijsko putovanje predstavnika osoblja nacionalnih parkova Crne Gore u Austriju

U novembru 2006. godine direktori svih nacionalnih parkova Crne Gore i predstavnici uprave Nacionalnih parkova Crne Gore su posjetili različite parkove prirode i nacionalni park Kalkalpen u Austriji. Program je bio fokusiran na info centrima (oprema i upotreba) i na novoj metodologiji edukativnih programa. Studijsko putovanje su pripremili i vodili Parkovi prirode Austrije i predstavlja zajednički projekat sa IRD-om, a podržan je i od Austrijskog Vijeća gradova.

U novembru 2007. godine osoblje iz nacionalnih parkova Crne Gore, koje je zaduženo za centre za posjetioce, je posjetilo austrijske nacionalne parkove Kalkalpen i Donauauen, i park prirode "Steirische Eisenwurzen" kako bi više saznali o centrima za posjetioce i njihovim funkcijama. Grupi se pridružila TV ekipa koja je napravila emisiju o studijskom putovanju. Studijsko putovanje su pripremili i vodili Parkovi prirode Austrije.

Kupovina opreme

Nacionalni parkovi Crne Gore su dobili terenski automobil kako bi mogli da obavljaju svoje obaveze i zadatke.

Svi projekti za oba Nacionalna Parka, Biogradska Gora Lovćen, i za Nacionalne Parkove Crne Gore podržani su sa 270.000 Eura; Nacionalne Parkove Crne Gore učestvovali su sa 24.500 Eura.

Održivi lokalni razvoj

Tokom prve faze projekta (2004 - 2006) aktivnosti su bile fokusirane na detaljnoj razradi zajedničke turističke strategije za region Bjelasice i Komova i na formiranju Regionalne turističke organizacije. Između pet opština regiona Bjelasice i Komova - Andrijeвица, Berane, Bijelo Polje, Kolašin, Mojkovac - Kolašin je bio jedini grad koji je do sada imao turističku tradiciju.

Ali sada bi i druge opštine trebale da budu bolje integrisane u regionalnu turističku strategiju. Ali koju bi ulogu mogla svaka opština da preuzme na sebe u kompleteiranju široke turističke ponude, i koliko bi lokalni razvoj i aktivnosti mogle da doprinesu takvim ciljevima? Lokalne agenda grupe u svih pet opština preuzimaju zadatak da razgovaraju, odrede i razviju ulogu svake opštine u skladu sa regionalnom turističkom strategijom. Kao prvi korak, pilot projekti u svih pet opština su identifikovani, odabrani i odobreni od strane Lokalnih agenda grupa i opštinskih skupština. Ovi projekti treba da služe kao primjeri dobre prakse za održivi lokalni razvoj.

Podizanje nova ponude Eco katuna (Eco kolibe) Štavna u Andrijevici

Eco katun Štavna je sagrađen uz pomoć CHF/USAID fondova u 2004 - 2006. godini. To je naselje sa malim bungalovima i jednim restoran/kuhinjom bungalovom. Eco katun se nalazi u podnožju planine Komovi i dobro je posjećen tokom proljeća, ljeta i jeseni.

Projekat uključuje sljedeće aktivnosti:

- Izgradnja mini ski lifta za djecu
- Izgradnja sportskog/fudbalskog igrališta
- Izgradnja još jedne cistijerne za vodu radi dovoljnog snabdijevanja katuna vodom
- Kupovina tradicionalnog posuđa za bungalove
- Kupovina motornih sanki i opreme za nordijsko skijanje

Obnavljanje memorijalnog centra Jasikovac u Beranama

Memorijalni centar Jasikovac je veoma jedinstven spomenik slobodi koji se nalazi na vrhu jednog malog brda u predgrađu grada - panoramsko mjesto i obilježje Berana. Tokom prethodnih godina i zub vremena i nehatni ljudi su uništili spomenik. Takođe je cijela bašta oko spomenika nestala i mjesto Jasikovac je vremenom skoro zaraslo. Obnavljanje memorijalnog centra Jasikovac bi trebalo da ponovo poveća dragocjenu važnost tog mjesta; radovi restuarcije se rade pod nadzorom nacionalnog institute za zaštitu spomenika kulture.

Izgradnja staze za džogiranje na brdu Jasikovac u Beranama

Brdo Jasikovac je je tokode obližnja rekreativna oblast Berana, kojoj bi se - kroz izgradnju staze za džogiranje - trebala ponovo dati nekadašnja važnost. Trim staza je 1,5 km duga za šetanje i džogiranje (širine od 1 to 1,5 metar) i ima 10 trim stanica, stajališta sa adekvatnom opremom.

Renoviranje planinarskog doma Suvodo u Beranama

Planinarski dom Suvodo se nalazi u Kurikućama u podnožju planine Bjelasice. Godinama nije bio u upotrebi, i u međuvremenu se dom skoro raspao. Lokacija doma odlično odgovara kao smještajni kapacitet u mreži staza za planinarenje i biciklizam na planini Bjelasici. Tako bi renoviranje planinarskog doma moglo da izvanredno doprinese jačanju ponude za planinarenje i biciklizam u regionu planine Bjelasice. Renoviranje uključuje rekonstrukciju toaleta, jednostavnog kupatila, dodatnih mjesta za spavanje na gornjem spratu, kupovinu namještaja, posuđa i druge opreme.

Čišćenje rijeke Bistrice u Bijelom Polju

Projektna grupa članova lokalnog ekološkog udruženja je napravila detaljnu projektnu dokumentaciju, koja uključuje sljedeće korake:

- Čišćenje smeća sa obala rijeke i iz same rijeke - praćeno kampanjom o podizanju svijesti koja uključuje lokalno stanovništvo i škole
- Uzimanje uzoraka vode i testiranje vode prije i poslije akcije
- Postavljanje informacionih tabli (koje pružaju informacije o projektu, vodi, rijeci i stanju prirodnog okruženja), kanti za otpatke i kontejnera za sakupljanje rasutog smeća
- Uključivanje i angažovanje komunalnog preduzeća za redovno odvoženje smeća

Renoviranje šetališta Dulovine u Kolašinu

Dulovine su park u gornjem djelu grada. Lijepa staza vodi iz centra Kolašina kroz ovaj park do željezničke stanice i botaničke bašte Prof. Vinceka. Parku nedostaje adekvatno osvjjetljenje i nema nikakvog mobilijara za odmaranje, kao što su klupe itd. Renoviranje šetališta Dulovine i postavljanje rasvjete će bitno doprinijeti atraktivnosti grada.

Postavljanje rasvjete će biti finansirano iz Fonda za male projekte dok je opština preuzela odgovornost da izvrši ostale radove na renoviranju šetališta.

Kolašin je takođe dobio podršku za kupovinu motornih sanki kao i opreme za pravljenje staze za nordijsko skijanje.

Prostorni plan opštine Mojkovac

Mojkovac je odlučio da detaljno razradi prostorni plan, i tražio je podršku za to. Lokalne razvojne strategije i prostorno planiranje su veoma važni preduslovi za održivi turistički razvoj. Pa je ta aktivnost prvi prioritet Lokalne agenda grupe i Skupštine opštine, i odobrena je da bude finansirana iz Fonda za male projekte.

Očekuje se da rezultati prostornog plana budu publikovani na proljeće 2009.

Sredstvima iz Fonda za male projekte je podržana kupovina polovnih motornih sanki za Mojkovac.

Svi lokalni projekti i aktivnosti (sjednice Lokalnih agenda grupa) su finansirane iz Fonda za male projekte sa 230.000 eura. Sve opštine doprinose projektima ili gotovinom ili kroz posao koje obavljaju javna komunalna preduzeća.

Održivi regionalni razvoj

Prirodni okoliš planina Bjelasice i Komova je najvažniji resurs za razvijanje održivog turizma - pod pretpostavkom da je očuvana priroda gdje još postoji tradicionalna poljoprivreda na pašnjacima, domaći proizvodi, ograničena količina saobraćaja i svijest o prirodnom okruženju kada su u pitanju energija i otpad.

Dva programska sektora su u procesu implementacije. Jedan se bavi javnim saobraćajnim prevozom i putnom mrežom kako bi se poboljšala pristupačnost ali i pokretljivost u regionu boljim informisanjem (lifleti i brošurice sa redom vožnje javnog saobraćajnog prevoza, vidikovcima/početnim tačkama za planinarske i biciklističke ture sa širokom ponudom informacija).

Drugi se bavi razvojem domaćih poljoprivrednih proizvoda, marketingom i plasiranjem istih na prodajnim mjestima. Jedna od prodajnih tačaka bi takođe trebali da budu i pašnjaci na planinama. U pilot projektu bi trebali da se razviju jedan ili dva takva pašnjaka kao modeli.

Putna mreža i javni saobraćaj

Informacije o javnom saobraćaju

Kao prvi korak odštampan je liflet o javnom saobraćajnom prevozu za Kolašin i distribuiran je svim hotelima krajem ljeta 2007. godine. Kao sledeći korak napravljena je, odštampana i podijeljena brošura o svim javnim saobraćajnim prevozima u regionu Bjelasice i Komova - u dvije jezičke varijante. Dalje, trebalo bi postaviti informacione table sa redom vožnje.

Takođe bi trebalo za lokalne turističke organizacije i agencije implementirati modul obuke koji se tiče važnosti planinarenja i biciklizma u kombinaciji sa javnim saobraćajem.

Projekat je podržan sa 9.000 eura iz Fonda za male projekte.

Renoviranje puta od Trešnjevika do planinarskog doma Krivi do

Postojeći šumski put bi trebalo obnoviti koristeći se Alpskim know-how-om (znanjem) kako se pravilno prave šumski putevi. Ovo bi trebalo da se odradi u partnerstvu i prenošenjem znanja između austrijskih kompanija i lokalnih komunalnih preduzeća. Takođe će se na radionicama razgovarati o pitanju održavanja, a biće obezbijeđeno i kratko savjetovanje. Putevi bi trebali da budu samo limitirano otvoreni za korišćenje za vlasnike pašnjaka i upravu planinarskog doma.

Projekat je podržan sa 87.000 eura iz Fonda za male projekte.

Poljoprivredni razvoj i domaći proizvodi

Razvijanje domaćih poljoprivrednih proizvoda

Do sada postoje kontakti sa šest proizvođača (uglavnom udružnja); a to su proizvođači sušenog bilja i voća, meda, prirodnog brašna i ručnih radova. Trebalo bi pripremiti još neke proizvode, kao što su hljeb i kolači, marmelada i rakija.

Svi proizvodi su sertifikovani, osobiti proizvođači su poznati i izvršena je sanitarna inspekcija proizvodnih mjesta.

Proizvodi imaju etiketu sa logom regiona i Austrijske razvojne agencije.

Dizajniran je i model police za izlaganje proizvoda.

Takođe je napravljen liflet i podijeljen na lokalnim sajmovima.

Za početnu fazu, sada ima 13 prodajnih mjesta širom zemlje.

Projekat je podržan sa 48.000 Euro iz Fonda za Male projekte

Ekonomski razvoj katuna

Jedan pilot katun - Goleš odabran je po određenim kriterijuma koji se tiču budućeg turističkog razvoja (planinarenje i biciklizam), regionalnog razvoja i specifične lokacije pašnjaka. Ovaj katun bi trebalo da posluži kao mjesta za odmor gdje turisti mogu naći domaća jela od domaćih proizvoda, mlijeko i jogurt za popiti - a možda i smještaj za prenoćiti

Projekat će završen do ljeta 2009. godine i podržan je sa 55.000 eura iz Fonda za male projekte.

Planinski turizam

Od kada je Projekat Austrijsko-Crnogorskog partnerstva počeo 2004. godine, realizovane su mnoge aktivnosti kako bi se razvio planinski turizam u regionu Bjelasice i Komova. Razvijene su planinarske staze na planini Bjelasici, koje su zatim markirane i na njima postavljena signalizacija; zatim je izdato drugo izdanje planinarske mape planina Bjelasice i Komova, održane su radionice za planinare, i prve potrebne procjene za nordijsko skijanje, mountain biking i kajakašenje su napravljene.

Prema tome, s jedne strane aktivnosti u regionu Bjelasice i Komova bi trebale da se nastave produbljujući isticanje planinarenja i biciklizma i uključivanjem aktivnosti koje se odnose na nove sportove koji su u trendu. Sa druge strane, iskustvo bi trebalo da bude preneseno na druge djelove i regione zemlje kao što su planine Sinjavina, Lovćen ili Durmitor.

Planinarske aktivnosti na planini Bjelasici

Podrška aktivnostima planinarskih klubova

2008 održan je prvi regionalni događaj "Dan čišćenja Bjelasice". 2009 ovaj događaj je opet organizovan od strane planinarskih klubova iz regiona B&K. Posebno mladi članovi uzeli su učešća u ovom zajedničkom i veslom projektu.

Opštine su podržale ovaj projekat davši velike plastične kese kampanje "Neka bude čisto" i vozila za prevoz.

Razvijanje i rekonstrukcija transferzale CT1

Za rekonstrukciju transferzale CT1 (Komovi, Bjelasica, Sinjavina, Durmitor) Planinarski savez Crne Gore (PSCG) uradio je nacrt za vodič.

Ulazni portali i mjesta za odmor

Dvadeset informativnih/ulaznih tabli, koje označavaju polaznu tačku planinarskih staza kako su predložene u planinarskom vodiču Bjelasice, su postavljene svuda po regionu tokom 2008. Zbog daljeg razvoja mreže planinarskih staza u regionu Bjelasice i Komova, neki ulazni portali su zamijenjeni sa ažuriranim mapama.

Novo izdanje planinarske mape Bjelasice

U proljeće 2006. godine, drugo izdanje planinarske mape Bjelasice i Komova je izdato. Sada, dvije godine kasnije izdanja ponestaje i više nije ažurno. Ovo je nastalo zbog daljeg razvijanja i poboljšavanja planinske turističke infrastrukture (planinarski domovi, nove staze za planinarenje i mountain biking, novi putevi...)

Ovo novo izdanje će pokazati sledeća poboljšanja:

Biće u razmjeru 1:50.000, u digitalnoj verziji, i pet opština će dobiti vlasništvo nad autorskim pravima. Sada je mapa u procesu revizije koju sprovode predstavnici svih 5 opština, regionalnih planinarskih klubova, PSCG i planinarski ekspert i kartograf iz Austrije.

Mapa će biti izdata štampana u 15.000 primjeraka u 4 jezičke varijante (crnogorski, njemački, engleski i francuski) do proljeća 2009.

Razvijanje i adaptacija zida za alpinizam u Kolašinu

NVO-o Natura zajedno sa opštinom Kolašin napravljila je sportski zid za alpinizam pored puta koji vodi ka ski centru u Kolašinu. Na osnovu procjene koju su uradili austrijski eksperti, oko 20-25 ruta je postavljeno, u zajedničkoj saranji sa lokalnim predstavnicima publikovana je i brošura.

U oktobru 2008, licencirani treneri za penjanje iz outdoor kluba Podgorica upriličili su trodnevni trening za lokalne ljude iz Kolašina. U Novembru 2008 inicirali smo okrugli sto sa svim zainteresovanim stranama u polju razvoja sportskog penjanja. Kao rezultat zrazmatrana je zajednička promocija strategije razvoja sportskog penjanja u Crnoj Gori.

Svi ovi projekti su podržani sa 74.000 Eura iz Fonda za Male projekte

Pružanje tehničke podrške i radionice za planinarske klubove

Tekući aktivnosti obuke i treninga za planinarske klubove fokusiraju se na postavljanju signalizacije i tabli na ulazima, čišćenju i održavanju postojećih i markiranih planinarskih staza, razvijanju atraktivnih kružnih ruta i identifikovanju daljih planinarskih kapaciteta.

Dio programa tehničke podrške je takode i transfer know-how-a u Austriji koji se tiče održavanja planinarskih staza i pošumljavanje sa austrijskim planinarskim klubom "Alpenverein".

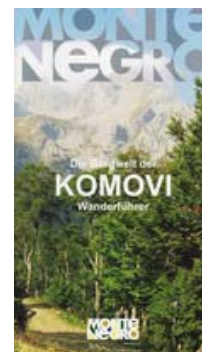
U 2007. godini, članovi crnogorskih planinarskih klubova učestvovali su u projektu "Bergwaldprojekt" koji je organizovao i implementirao "Alpenverein". U 2008. godini će biti organizovan sličan projekat za austrijske učesnike zajedno sa crnogorskim planinarskim klubovima u Crnoj Gori.

Fond za male projekte podržava radionice sa 10.000 Eura.

Razvijanje planinarenja u planinama Komovi i Sinjavina

U 2006. i 2007. godini dva austrijska eksperta su istraživala različite planinarske staze na planinama Sinjavini i Komovima. Postoje veoma iscrpni izvještaji, i - kao sljedeći korak - trebalo bi sada staze markirati i postaviti signalizaciju; takođe će biti izdat i planinarski vodič u kojem će biti i planinarske karte za obje planine.

Fond za male projekte podržava ovaj projekat sa 40.000 eura.

Program za Turooperatore u 2007.

Program je imao za cilj da predstavi Crnu Goru, njene planine i kulturu turoperatorima specijalizovanim za planinarske ture širom svijeta. Program posjete je učesnike odveo na Cetinje, Lovćen, u Kotor, Kolašin, na Bjelasicu, Sinjavinu, Komove, Taru, u Virpazar/Skadarsko jezero. Na kraju studijskog putovanja, turooperatori koji su učestvovali su ocijenili program tokom radionice - kako bi se optimalizovali mogući budući turistički programi u Crnoj Gori.

Putovanje je trajalo u periodu od 5-12. juna 2007. godine. Sedam turooperatora iz Austrije i Njemačke je učestvovalo u programu koji su vodili eksperti iz "Friends of Nature International" i podržali su ga Nacionalna turistička organizacija Crne Gore i Ministarstvo turizma i zaštite životne sredine Crne Gore.

Kao rezultat ovog studijskog putovanja, dva turooperatora su počela sa specijalnim planinarskim programima za 2008. godinu, a ostala četiri pripremaju programe za 2009. godinu !

Program je uključivao i procjenu u jesen 2006. godine i studijsko putovanje u 2007. godini.

Program je finansiran sa 23.000 eura iz Fonda za male projekte.

Obuka za kvalifikaciju planinarskih vodiča i čuvara nacionalnih parkova

U 2007. godini i u februaru 2008. kursevi obuke za planinarske vodiče su održani kroz četiri seminara. Treneri su bili iz Austrijske asocijacije za alpske klubove (Austrian Association of Alpine Clubs).

Deset učesnika je prošlo trening i dobilo je austrijske sertifikate na kraju obuke. Ovaj sertifikat će obezbijediti osnovu za licence - kada bude bio na snazi odgovarajući crnogorski zakon. Četiri učesnika takođe mogu raditi kao treneri na predstojećim kursovima.

Sledeći kurs će se održati tokom 2008. i 2009. godine.

Kvalifikacioni program je finansiran sa 41.500 eura iz Fonda za male projekte.

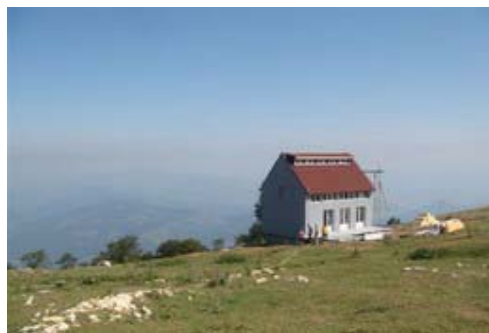
Planinarska mapa Durmitora

Za područje Nacionalnog Parka Durmitor u saradnji sa menadžmentom NP Durmitor biće razvijena planinarska. Mapa će biti publikovana na tri jezika.

Troškovi su pokriveni sa 12.000 Eura iz Fond za Male Projekte.

Izgradnja dva planinarska doma kao građevine za uštedu energije

Oba planinarska doma - u Andrijevići i u Bijelom Polju - su realizovani kao pilot projekti kao drvene građevine za uštedu energije, koji su započeti u 2006. godini. Ove dvije građevine bi trebale ubuduće da posluže kao najbolji praktični primjeri. Ukupni trošak gradnje uključujući struju, vodu i instalaciju grijanja je između 103.000 i 106.000 eura po domu. Na osnovu fondova iz Fonda za male projekte za 2004 - 2006. godinu, pokrili smo većinu građevinskih troškova. Takođe smo dobili donacije od kompanije Porr, i materijal za izolaciju kao donaciju od kompanije Isover za oba doma. Stoga je ostalo još oko 50.000 eura za dalje građevinske radove. Dodatni toškovi uzrokovani su oštećenjem oba rezervoara za vodu. Takođe oba planinarska doma su opremljena sa stolovima, stolicama i krevetima.

Ove potrebe su podržane sa 150.000 eura iz Fonda za Male Projekte.

Pružanje tehničke podrške

Razmjena iskustava, transfer know-how-a i pružanje tehničke podrške su veoma važni stubovi u jačanju institucija u regionalnom i turističkom razvoju.

Kursevi engleskog jezika

Postoji nevjerovatan nedostatak poznavanja engleskog jezika od strane zaposlenih u turističkoj privredi u regionu Bjelasice i Komova. Zato smo započeli prve kurseve jezika za početnike u četiri opštine u zimu 2005. godine. Kako su ove aktivnosti bile visoko vrednovane kod polaznika kurseva, nastavili smo sa dodatnim kursevima u svih pet opština tokom zime 2006. godine.

Učesnici ovih kurseva pokazuju snažnu volju za nastavak procesa učenja jezika. Tako smo odlučili da im omogućimo da poboljšaju znanje engleskog jezika i nastavili smo sa kursevima još od 2007. godine.

Kursevi jezika su finansirani sa 17.000 eura iz Fonda za male projekte.

Aktivnosti na transferu znanja (know how) i studijska putovanja

Razne aktivnosti koje se fokusiraju na pružanju tehničke podrške u oblasti turizma i održivog ekonomskog razvoja se implementiraju u hodu kao korespondirajući programi drugim projektima koji su finansirani iz Fonda za male projekte, kao što su na primjer:

- Obuka i pružanje tehničke podrške stakeholder-ima
- Sastanci Lokalnih agenda grupa
- Radionice o drvoprerađi
- Studijsko putovanje u Austriju na temu održavanja planinarskih staza
- Studijsko putovanje u Austriju na temu nordijskog skijanja
- Okrugli sto o zaštićenim zonama u Crnoj Gori

Ove aktivnosti su od veoma velike važnosti za uspješan transfer know-how-a i implementaciju projekata u Crnoj Gori.

Ovi transferi know-how-a su finansirani sa 19.000 eura iz Fonda za male projekte.